

REDACȚIA
strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Austro-Ungaria:
în an 20 cor. pe 1/2
10 cor.; pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
4 coroane. —
Pentru România și
trăsitare pe an:
40 franci.
scrierile nu se napotază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

AFACERI ȘCOLARE.

I.
Creșterea și instrucțiunea tineretului nostru este o chestie de cea mai mare importanță pentru neamul românesc. O deosebită grijă trebuie să avem și unei serioase meditațiuni asupra să supunem această chestie în discuție și să ne gândim la mijloacele prin care să o realizăm. Români din părțile unghere și bănățene, cari trăim nu numai în sate mixte, amestecați cu Maghiari, Serbi, Slovaci și Nemți, dar și în școli medii — licee clasice și reformatoare — nu avem prin aceste școli, ci copiii nostri sunt siliți să învețe prin licee ungherești. În Arad, în Școlile din Timișoara, Lugoj, Becicheș, și în cele din mare, apoi pe la Bichis, Saraj, și Giula, precum și la Oradea, și chiar în Kecskemét și Pojon, în alte orașe maghiare, sunt sute de elevi români, cari p'alcuarea singur cuvânt românesc nu știu în cel opt ani cât stau în școli ori în școli comerciale. Mai ales în orașele până acum nici de instrucția reformatoare a acestor elevi nu s'a îngrijit, ci revine actualului episcop Goldiș și referentului său școlar, printr-un merit de a fi inițiat, ca în viitor, prin catichetii regionali, și prin elevii împraștiati prin orașele maghiare și germane, să primească instrucție religioasă în limba română.

Cel mai mulți dintre acești elevi nu au încă studii pe la universități maghiare, așa, că pe baza celor mai bune informațiuni, putem afirma: că din bărbății nostri cu cultură mai înaltă n'au învățat nici odată românește.

Cine nu simte fior în fața acestor triste constatări?

Pătura noastră cultă, clasa noastră superioară ajunge a-și întemeia viața, fără-ca să aibă în sufletul său o preocupare de competență pentru deservirea vieții naționale: cultura națională!

D'aceea poți colinda multe case românești, până să găsești o bibliotecă cu cărți românești și poți număra degete revistele literare și științifice din România, abonate de familii române de pe la noi. Ziare românești abonează d'asemeni puțin, pe pretext că le citesc la casine, și este cuiburi de cartoforie și alte plăcămuri.

Urmarea e, că slăbesc în sentimentul național, așa că prin părțile unghere, mai ales în Bihor, vorbesc în străină în casă și căsătoriile se fac în clasa noastră superioară au o proporție înspăimântătoare. În un oraș, unde jumătate din numărul advocaților români sunt căsătoriți cu străine și în familia lor se vorbește românește.

Bar acestea se petrec în părțile noastre — relativ — este mai numărul așa zisa „intelligență“, căci, în județele de Sibiu și Brașov, puține sunt au atâția cărturari români ca în orașele de prin Banat și părțile unghere.

Bar cauza principală a tuturor acestor rele este: școala medie și superioară străină, unde cel mai mulți dintre noi am fost siliți să petrecem tinerețele, așa că am intrat în viață fără să ne fi împărțit de educația și instrucția națională, fără care suntem lipsiți de seva ce dă pulsațiunii și care este însuși fondul vieții naționale.

Cine nu înțelege deci importanța ce trebuie să dam școlilor medii române și grija ce trebuie s'o avem pentru elevii români, cari învață la școlile medii străine?

Bar ca să ne știm orienta în viitor, și mai ales să îndreptăm situația, se cere mai presus de toate, să ne dăm seama de scaderile constatate.

Am asistat înșine la examenele de religie și limba română de la liceul din loc și avem exacte informațiuni despre cele ce se petrec la Timișoara. Și desigur, nici în alte părți nu stau lucrurile mai splendid.

Cât privește autoritățile superioare române, nu discutăm. În părțile noastre, cel puțin, s'au luat deja cele mai eficace măsuri. Tot așa, nu vom dezbate partea ce-i privește pe profesori, pentru-că partea covârșitoare dintre ei — înțelegem pe catichetii și profesorii de limba română — își fac prea bine datoria, ear' cel slabilor vor fi puși la locul lor.

E vorba însă de ceea-ce trebuie să facă părinții și publicul. Pentru că numai atunci, când autoritățile superioare, profesorii și părinții precum și publicul, vor lucra în deplină înțelegere și unitate, se va pute deservii munca grea de îndreptare.

Despre aceasta însă într'un număr viitor.

Din Austria. Se anunță din Viena, că la toamnă vor fi convocate toate Dietele provinciale austriace, pentru a dezbate chestia bugetului. Cele mai multe — între cari și Dieta Austriei-inferioare — sunt numai amânate, și astfel foarte ușor pot din nou să-și înceapă lucrările. Convocarea Dietelor provinciale e un semn, că guvernul austriac n'are nici nu prospect, ca să facă Reichsrathul până în toamnă capabil de muncă.

În ce privește noile ordonanțe austriace pentru folosirea limbilor, se telegrafează din Viena: Noile ordonanțe privitoare la limbă, prin cari se întărește împăciuirea naționalităților învrajbite, vor fi publicate la sfârșitul verii. Despre octoarea unor noue regulamente în privința aceasta — nu e nici vorbă, căci asemenea măsură ar învenea numai și mai mult spiritele agitate.

Câteva întrebări.

Retras în somptuosul său castel dela Oapâlnas, dl. Dr. Al. Mocsonyi s'amestecă rar în afacerile publice. Totdeauna — cum ar zice dl. Rotariu — se amestecă însă la — momentul oportun! Alegeri de mitropoliți ori de episcopi de pildă, nu s'ar pute face, fără-ca dl. Mocsonyi să nu fie cel puțin votru, dacă nu dictator.

Astfel a aflat de oportun dl. Mocsonyi să trimită câte un comunicat ziarelor „Tele-

graful Român“ și „Tribuna“, în care să autorizeze pe cele două autorizate a declara „din parte competentă“, că dl. Mocsonyi n'a voit să abată pe Români dela politica tradițională și că nici odată n'a avut înclinațiuni spre Muscail. — după-cum s'ar fi „insinuat“ în „Tribuna Poporului“ n. r. 111...

Înșim și noi act de cele ce dl. Mocsonyi binevoeste a declara.

Decât atunci se impune și o lămurire, pe care va bine voi s'o dea dl. Mocsonyi, fie „autorizată“ d' lui Dr. Rațiu și organul oficios al Metropolitului Mețianu:

Să spună adică, ce fel de politică tradițională a făcut d-sr. când a presionat ca Români din cercul lui Doda să aleagă în urmă deputat kossuthist?

Aprobat-a d-sa ori nu, când dl. Babeș făcea vizite pe la prințul Bibescu din București, ear dl. Rotariu scria în „Luminătorul“ din Timișoara despre regele Carol: „Neamul din București“, — ear despre regalul român: „feara care pentru noi nu face o pipă de duhan“?

Și în sfârșit, pentru care motiv intim dl. Dr. Al. Mocsonyi luptase cu atâta putere contra ducerii la Viena a Memorandului, încât bine-voise a se deranja să vină în persoană la conferința din 1892 să-i desminte pe Români dela acest „pas greșit“?

Și pentru care motiv intim d-sa refuzase să apere, la 1894, pe comitetul național ajuns pe banca curții cu jurați din Cluj n'ai ales din cauze că dedusă atâta expresie, prin Memorand, alipirea noastră către casa de Habsburg și către politica tradițională?

Așteptăm lămuririle, pentru a pute crede în sinceritatea citatului din scrisoarea „de dato Birchiș, 14/26 August 1891“.

Metropolitul-primat al României

în Caransebeș.

În numărul de ieri al „Foil Diecesane“ cetim următoarele:

„Metropolitul-Primat al României, I. P. Sântitul Domn Iosif Gheorghian, în trecera sa la Kissingen, a binevoit a se abate la Caransebeș, ca să viziteze pe Prea Sântitul domn Episcop diecesan Nicolae Popea. Vestea despre sosirea neașteptată a înalt P. Sântiet Sale, a umplut de bucurie atât pe credincioșii bisericii noastre din Caransebeș, cât și pe ceilalți concetățeni.

„Nu știm, ca să se fi împărțit Caransebeșul vr'odată de asemenea onoare.

„Înalt Prea Sântia Sa a sosit în Caransebeș Vineri dimineața cu trenul accelerat, însoțit fiind de Prea Cuvioșia Sa domnul archimandrit al Sinaxii Nifon și de domnul director al cancelariei metropolitane Dr. Ioan Cornoiu. Înaltul oaspe cu sulta Sa a luat parte la examenele elevilor de teologie și privind orașul, a vizitat bisericile locale. În onoarea înaltului oaspe Prea Sântitul Episcop diecesan a binevoit a da un prânz. După amiază înaltul oaspe a luat parte la examenul de musica vocală al elevilor de teologie și pedagogie, cu care ocaziune reprezentanța orașului, în frunte cu dl. I. Bartolomeiu, s'a prezentat înalt Prea Sântiet Sale aducându-i omagiile sale, exprimându-și sincera mulțămilită, pentru înalta vizită, cu care

a binevoit a onora orașul nostru și cerându-i archiereasca binecuvântare. Înalt Prea Sântia Sa a părăsit Caransebeșul Sâmbătă dimineața cu trenul accelerat“.

Revista externă.

Englezii în contra lordului Chamberlain. În ședința din 30 Iunie a c. a Camerei comunei engleze, ministrul coloniilor engleze, lordul Chamberlain, a fost obiectul celor mai vehemente atacuri pentru cauzele cari au provocat războiul din Africa-sudică. Unul dintre oratorii ședinței, Lloyd-Georges, a spus pe față, ceea-ce știe nu numai Englezii, ci lumea întreagă, că: războiul sângeros buru englez — Chamberlain l a provocat pentru promovarea scopurilor sale egoiste și că pentru pretenții politice a jertfit viața miilor de soldați.

Expunerea acestor aspre adevăruri, — spun știrile sosite din Londra — a produs o senzație enormă. Într-o cameră a ascultat acuză cu cea mai mare agitație și adeseori a însoțit vorbirea oratorului cu cuvinte de aprobare.

Din datorie impusă numai primului lord al tezaurului, Balfour, a luat în apărare pe ministrul coloniilor și a spus, că nici odată n'a auzit o vorbire atât de defaimătoare ca aceasta, rostită de numitul orator. Tot Balfour a mai luat apoi în energică apărare pe generalii englezi, armata și tot ce Lloyd-Georges și ceilalți oratori au atins în vorbirile lor.

Cu toate acestea nici pe departe n'au putut cuvintele apărătorului Balfour să paralizeze efectul penibil, ce au lăsat asupra camerei și a publicului învinuirile grele ale oratorilor.

CONVOCARE.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român își va ține adunarea sa generală din est-an în opidul Abrud (comit. Alba-Inferioară) în zilele de Duminecă și Luni în 9/22 și 10/23 Iulie anul curent, cu următorul program:

- I. Ziua primă, Duminecă în 9/22 Iulie.
 1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m.
 2. Se alege 2 notați pentru ședințele adunării.
 3. Secretarul va citi raportul comitetului societății asupra lucrării sale de la adunarea generală din urmă.
 4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre examinare.
 5. Cassarul societății va citi raportul despre starea cassei cu sporul de la ultima adunare încoace și peste tot despre averea societății.
 6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru examinarea raportului casarului.
 7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutele societății vor câștiga membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate.
 8. Se vor citi discursuri corăspunzătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sunt a se insinua președintelui înainte de adunare.
 9. Președintele închide ședința.
- II. Ziua a doua Luni, în 10/23 Iulie.
 1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va citi și autentică.
 2. Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi.

3. Raportul comisiei asupra socotelilor casarului.

4. Raportul comisiei despre raportul comitetului societății și însinuarea propunerilor în interesul fondului.

5. Se va decide locul și ziua adunării generale pentru anul 1901.

6. Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autentificarea protocolului din sedința II.

7. Președintele va închide adunarea.

Invităm la această adunare generală a societății pentru crearea unui fond de teatru național român pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai acestei societăți, precum și pe toți binevoitorii ei și spriginitorii culturii românești.

Din sedința comitetului ținută în Brașov, la 4/17 Iunie 1900.

Iosif Vulcan,
președinte.

Vasile Goldis,
secretar.

Căsătoria moștenitorului de tron.

După depunerea jurământului Joia trecută, în chipul arătat și de noi, archiducele moștenitor de tron Francis Ferdinand și a sârbat erii, Duminecă, și actul cununiei cu contesa Sofia Chotek la cere restris familiar în orașul Reichstadt.

Toată presa maghiară se bucură de această căsătorie, dar desaproabă cu indignație regulamentul casei domitoare, care interzice miresei fiitorului împărat să poarte titlul de împărăteasă-regină.

Indeosebi fracțiunile partidului kossuthist sunt rău cătrânite din pricina aceasta. Vor chiar să prezinte Dietei un proiect de lege, în care vor cere încoronarea contesei-mirese de regină a Ungariei și vor protesta împotriva dispozițiilor, că declarațiunea și făgăduința întărită cu jurământ a archiducului-moștenitor s'a făcut într'un singur act pentru ambele state ale monarhiei, pe când — zic kossuthiști — ideea suveranității ungare pretinde jurământ separat unguresc și declarație separată ungurească, precum separat are a se încorona domnitorul în Austria, și separat în Ungaria.

Dăm în următoarele câteva amănunte despre pregătirile pentru actul cununiei.

Sâmbătă la orele 3 1/4 după amiază, a sosit în Reichstadt archiducele și mireasa sa contesa Chotek cu tren special. Gara era admirabil împodobită. La dorința archiducelui, primire oficială nu s'a făcut. Într'înălți oaspeți nuntași, afară de archiducesele Maria Teresa, Maria Anunciata și Elisabeta, se amintea: prințul Löwenstein

cu soția, născută contesa Kinsky, contele Carol Chotek, Wuthenau, cu soția, etc.

Convoiul de la gara, în frunte cu archiducele și cu mireasa sa a parcurs calea până la castel de tot încet, ceea ce a făcut cea mai bună impresie asupra mulțimii, care l'a întâmpinat cu ovacțiuni entuziaste. Ajungând la castel, archiducele și-a condus mireasa de braț. Dnsa numai cu puțin e mai mică de statură decât mirele său.

Îndată după sosirea la castel, părechi princiară s'a prezentat pe rând notabilitățile orașului. La orele 7 seara s'a dat un mare prânz la sunetul marșului militar. Archiducele moștenitor, care purta un forma de colonel de artilerie, în mai multe rânduri și-a exprimat bucuria și recunoștința pentru primirea simpatică ce l'a făcut din partea populațiunii.

La castel ziua întregă au sosit numeroase telegrame de felicitare. Pe noapte, neîngăduind archiducele a se face festivități din acest incident, — pe dealul din apropierea orașului au fost aprinse mulțime de focuri de bucurie, cari până departe străluciau ferice în întunericul nopții vesind ziua însemnată a cununiei.

Foia oficială vieneză în numărul de ieri a publicat autograful Monarhului dat în Ischl, prin care miresei archiducelui, cum și copiilor, ea se vor naște din căsătoria ei cu archiducele, li-se conferă titlul de principesă resp. principii de Hohenberg.

Răsboiul buro-englez.

Devin tot mai rari de-un timp încoace veștile despre întâmplările în răsboiul buro-englez din Transvaal.

Cu data de 29 Iunie, ziarului „Times” din Londra i-se raportează din Lourenco-Marquez, că Buri și străinii, cari sosesc acolo din Transvaal sunt de credința, că răsboiul va dura încă cel puțin 5—6 luni, până ce se va ajunge la rezultatul final. El lucru sigur, că presidentul Krüger până în capăt se va îngriji de trupe învestitoare pentru a continua răsboiul de guerilă împotriva puterii engleze.

Rordul-mareșal Roberts, cu data de 29 Iunie raportează din Pretoria la Londra:

„Generalul (englez) Paget anunță din Lindley, că în 26 Iunie a avut o luptă cu Buri, cari au primit acolo mari trupe de ajutor. Tot în aceea zi Buri au atacat și un convoiu englez, care plecase cu destinație pentru garni-

soana din Lindley. După o luptă sângeroasă cu Buri, convoiul apărât de Englezi totuși a putut cu mari pierderi să strabată în Lindley. După raportul lui Roberts, pierderile Englezilor de-acolo au fost: 10 morți și vr'o 54 greu răniți, între cari 4 ofițeri; în altă luptă: 3 morți și 23 grav răniți, iar într'o a treia bătălie, lângă Vicksburg, au căzut 2 ofițeri și 4 soldați greu răniți.

Răsboiul din China.

Și azi încă situația e de astfel în China, că știri sigure despre evenimentele ce se petrec acolo, nu pot străbate în lumea mare. Cert e, că amiralul Seymour numai cu jertfe enorme a putut să ajungă la Tiencin și că trupele de sub conducerea dinsului numai cu pierderi mari au putut fi scoase din pericolul, în care se găseau. Se știe mai departe cu siguranță, că reșcoala Boxerilor crește necontentit și că indeosebi Anglia e neputincioasă în fața stărilor de lucruri. Fapt sigur e, mai departe, că prin numirea lui Alexeev de comandant-suprem al oștirii, Rusia a luat conducerea necondiționată a răsboiului în China și că din această împrejurare apare și mai încurcată întregă situația.

După o telegramă de data 30 Iunie seara, trimisă la Londra din partea amiralului Seymour din Cifu — este cum își istorisește însuși pășaniile:

Cu trenul n'am putut să ajung la Peking și astfel m'am întors cu trupele la Tiencin. În 13 Iunie Boxerii în două rânduri mi-au atacat avantposturile, dar m'am respins. Pierderile lor au fost mari, pe când noi am rămas întregi. În 14 aceeași lună Boxerii au dat năvală asupra trenului nostru în Langfang, dar și aici ni-a succedat să-l alungăm. Cu acest privilegiu dinșii au avut vr'o 100 morți și mai mulți greu răniți, iar din trupele noastre au căzut 5 Italiani.

În aceeași zi după amiază Boxerii au atacat garnisoana engleză rămasă pentru apărarea stațiunii dela Lota. Garnisoana noastră însă a primit ajutor și astfel din nou au fost bătuiți, având și aci o pierdere de vr'o 100 morți, iar dintre al noștri au fost răniți doi Francezi.

Când am sosit la Amting, am trenul atârnat de ștricat, că mai n'am putut să ne continuăm drumul. urma acesteia ne-am reîntors la Cieng, unde am organizat o expediție o să plece pe lângă riu până la Dapă-er am plecat la Longfang. Boxerii trupele împărătești, cari veniau de la king, au atacat două trenuri, cari să înțocască trupele noastre. Și cu privilegiu dintre Chinezii au căzut morți 500 inși, iar dintre al noștri 6 morți răniți. Aceste două trenuri m'au lungețeng, unde șinele erau cu desigur ruinate. Având însă puțin alimente și piedecați fiind și cu transportarea a trebuit să ne reîntorcem la Tiencin, unde șese zile nu primisem nici un Pe răniți în 19 Iunie i-am pus pe și trupele și-au urmat drumul riu. În calea aceasta pretul n'era pinai rezistență și mari greutăți. De succedea să învingem în vr'un sat lași, acestia se retrageau în satul unde se întăreau din nou și ne împiedica mersul nostru. De multe ori baionetele și cu focuri ucizătoare și alungă din pozițiile lor întărite.

În 23 Iunie ni-am urmat căle noapte, și în zorile zilei am ajuns la anul împărătesc de-aupra Tiencin unde Chinezii la început ni-au grațietenie, dar după aceea ni-au dat din greu. Am scăpat însă și de ei de la ei și trei tunuri. După trupele noastre au ocupat arsenalul de geaba au cercat două zile să-mă mânăile noastre. În acest arsenal patru tunuri și o mare cantitate moderne. Mai aveam în arsenal și alimente așa că am fi putut a susținem câteva zile, dar din răniților a trebuit să cerem nou la Tiencin, care ni-a și sosit în A doua zi, după-ce am incendiat arsenalul am sosit la Tiencin.

Pierderile noastre sunt următoarele: Dintre Englezi 27 morți și 97 răniți. Americani 4 morți și 8 răniți. Francezi 1 mort și 10 răniți, danezi 12 morți și 62 răniți, dintre 1 mort și 3 răniți, dintre Japonezi 3 răniți, dintre Ruși 10 morți și 20 răniți, dintre Austro-Ungari 1 mort și 2 răniți.

Dintre știrile recente înregistrate următoarele:

Roma, 30 Iunie. Agenția „fani” raportează din Taku, că

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

CASA SOISSONS.

Schiță istorică.

Traducere de Eugenia Pinciu.

(Continuare)

Nu mult, după-ce fură primiți de regele într'un mod foarte prietenos și se amestecă eărăși bine în vechia lor locuință, — contele fû răpit de o moarte grabnică din mijlocul familiei sale, sincer jălit de adânc întristată sa soție și deplăns fiind de copiii sel.

Cât dură mohorâtul timp de doliu, palatul Soissons rămase închis pentru ori ce festivități.

După-ce în fine trecu și aceasta, contesa deschise din nou saloanele ei, pentru prietini intimi, între cari se număra și Ludovic al XIV.

Încă în aceeași seară, când pentru prima-ora după moartea contelui, palatul Soissons se reînșufleți și își luă caracterul de adevărată festivitate, oaspeții numeroși erau prea convinși, că regele încă va apăre.

Ort de câte ori își deschidea ușa și îndependentul curții anunța pe cei sosiți, toți așteptau cu nerăbdare să pronunțe numele regelui. Însă, înzădar — căci el tot nu venia. Ușa se redeschise din nou; toate privirile se îndreptară într'acolo cu mare interes, — însă pe pragul ei nu apăru regele, ci alți doi domni mai bătrâni. Unul era contele de Lionne, care atât ca persoană, cât și ca om de stat avea mare trecere; celalalt era necunoscut; numele lui nu s'a putut înțelege din cauza șgomotului ce domina în sală. Contele de Lionne salutând respectuos pe cei de față, trecu repede printre grupuri cu însoțitorul său și se apropiă de dna casei.

„Dați-mi voie, contesă”, zise de Lionne, sărutându-și mâna cu o curtuasie fină și cavalierească, „să Vă present un vechiu cunoscut, care s'ar simți prea fericit să fie primit eărăși în societatea D voastră”.

Madame Olimpia fixă un moment figura obosită și veștedă a nou-sositului, apoi cu bucurie îi întinse amândouă mâinile:

„Fardes, scumpul meu marchis, ce fericită sunt, că te revăd eărăși!”

„Abia de ieri m'am reîntors la Paris, madame”, replică marchisul, sărutând cu delicatete și devotament mâinile frumoasei femei, „și după ce m'am prezentat Majestății

Sale, — încotro era să-mi îndrept pașii, dacă nu într'acolo, unde inima își șoptia — la scumpa și vechia mea prietină?”

Ea-l invită să ocupe loc și îi vorbi vioiu și cu mare interes; dar totuși se sili să nu-și dea pe față sentimentele ce o cuprinseseră în aceste momente. Era acesta Fardes, — frumosul, spiritualul, ilustrul Fardes, care odinioară era podoaba, elementul însuflețitor al Curții întregi?! Cum a îmbătrânit, ba chiar a decăzut acest bărbat, el, cavalerul plin de viață și care din motivul că a fost prea sincer cătră regele, a trebuit să sufere mulți ani de exil! El îi ghici gândurile și zise cu melancolie:

„Ah, contesă! a trăi ani departe de acest Paris încântător, este ca și când te-ai îngropa de viu; — pe mine m'a l bătrânit”.

De mult trecuse miezul nopții; unii dintre oaspeți se și depărtară, pe când contele de Lionne se apropiă de ofereastră, de sub draperiile groase de catifea purpurie, se ivi un tânăr cam de 17 ani.

„Ah, tânărul meu prietin, avem fericirea să te mai zărim câte-odată, prin saloanele mamei D tale?! Suntem obișnuiți — cu părere de rău, să te știm vechic cufundat în studii teologice!”

„Dacă în locul acestora ați fi zis, că în studiul lui Cesar și Tacitus, ați fi fost mai aproape de adevăr, dle contele!” răspuse

tânărul, din a cărui figură nu parea moasă și de culoare maslinie, doi tunecați și severi se aștină asupra torului.

„Ah!” zise contele surprins, „că chiar din gura Regelui am auzit d-ta ai fi destinat pentru cariera tească”.

„Din gura Regelui!” îi întrebă nărul băiat cu dispreț; „din gura contesă, acum și întodeauna a putut să orfi cine, că eu nici când n'am lăsat pentru cariera preotească”.

Conversația se întrerupse, și la timp; Fardes se apropiă de ea împărtășii, că trăsura așteaptă la ușă dar rămas bun dela doamna pecând erau numai singuri în tronch-sul întrebă: „Cine era acel tânăr din gura nu prea frumoasă, însă — cum cu care vorbeai?”

„Acela era cel mai tânăr fiu Olimpia”, răspuse contele de Lionne sigur, marchisă, că multe prietini îndrepta odată asupra acestui tânăr mele lui va fi nemuritor!”

(Va urma)

armatei conduse de Seymour
102 morți și 228 greu răniți.

Washington, 30 Iunie. Guvernul
primă raport oficial, că între trupele
naționale s'au escat mari neînțele-
ri și că îndeosebi Rușii nu vor să
ca Japonezii să opereze în China
și să meargă mare armată, cum ei s'au pri-

Bruxela, 30 Iunie. Deși puține știri
sunt din China, lumea de aici e foarte în-
credincioasă de soarta reprezentanților puterilor.
Sunt de credință, că ambasadorii, ca
și acum, sunt în grea strimtoare în
China și că nu pot de loc să fie
din primejdia, ce-i amenință.

Londra, 30 Iunie. Ziarului „Times“
vestește, că reșcoala se lățește
și în Mandsuria și că revoluțio-
nari au nimerit toate șirmele telegra-
mice între Port-Arthur și Vladivostoc,
au atacat și calea ferată, pe care
vor să o apere cu toate mijloacele.

Cu data 28 Iunie i-se raportează
Canton ziarului „Daily Telegraph“:

Vice-regele Li-Hung-Ciang a tre-
nit să renunțe la călătoria sa cu va-
lămă american „Brooklyn“ spre mează-
noapte, deoarece ce în 29 Iunie primise
ordin dela împăratul și dela împă-
reasa veduă. La porunca vice-rege-
Li-Hung-Ciang, în 29 Iunie n. au
decapitat 30 revoluționari, pentru ca
și cari numai cu mână de fer pot
fi striviți.

LI-HUNG-CIANG.

Evenimentele extrem de grave în ur-
mă pentru Europa, cari se petrec în China
câteva timp, au aruncat din nou în șor
numele lui Li-Hung-Ciang. Mulți se întreabă,
ce să fie omul acesta cu așa renume uni-
versal? Pentru aceea dintre cititorii noștri
puțin în curent cu celebritățile asiatice
contemporane, vom încerca să arătăm pe
cât se poate faimosul bărbat de stat
de azi, spunând, din capul locului, că acea-
ra ilustrație poate fi foarte periculoasă
pentru Europei.

Li-Hung-Ciang e un mare patriot, cel
mai diplomat dintre înalții demnitari ai Im-
periului Tien-His, adică „Pământul de sub
China, cum îi zicem noi, după tipul
China.

Bătrânul acesta, mancier octogenar,
și ascetic, înzestrat cu toate darurile
genului însă lipsit de orice scrupul,
de orice prejudeț și de inimă, vice-rege
pe-riclit, s'a revelat lumii politice mai
de când cu năbușirea sectei religioase
budiste.

Această vestită mișcare creștină fu în-
cepută în China de Hung Sin-Tseuen, un
născut la 1813, căruia arătându-i-se
un chip de moșneg cu barbă de aur
„Dumnezeul creștinilor“ — i se nălucl
a primit chemarea cerească să repue pe
pământ pe idolii țării sale. După cre-
dența lui, Christos era numai fiul cel mai
al lui Dumnezeu, ear' dinsul, celalalt
zic. Admitea botetul, nu însă și sfânta
necură, îngăduia poligamii, pedepsea
adulterul cu moartea. Tot cu moartea
peșea el și beutura de opiu — această
mădă otrăvă, care, administrată cu sila
de omologii Englezii, usucă mēduva popo-
lului chinezesc.

Dar în fundul acelei reforme religioase
ce în ort-oc reformă religioasă, o re-
voluție politică în toată puterea cuvântului
Hung-Siu Tseuen pornind în fruntea unei
de numeroși proseliți fanatici, sfer-
ind idolii în calea sa, ajunse, din cucerire
în cucerire, până la Nanking, unde ca dus-
al dinastiei manciure domnitoare în
se așeză ca „rege ceresc“; puse de
Biblia pe chinezeste, și o răspândi
peșea, proclamând cu temeiul al moralei
de sale religiiuni cele zece porunci.

Se înțelege, că dinastia împărătească
de Peking se îngrozii. Neputincioasă a se
păși singură primejdiei, chemă întru
pe Englezii și pe Francezii, cari, în
dela Soochow, supuseră pe fanaticul
să, silindu-l a-și ridica singur viața
său aprins.

Generalul englez, care năbuși reșcoala
fu nu mai puțin vestitul Gordon, eroul ucis,
mai târziu, în Sudan, după-oc îl cucerise,
ear' diplomatul chinez, care, în numele îm-
părației, conducea războiul și negocierile,
fu Li Hung-Ciang însuși.

Rebelii, perzând pe generalismul lor,
bătrânul Moh Wang, primară a se preda lui
Gordon prin căpitanii lor, sub făgăduința
solemnă din partea acestuia, că li se va dă-
rui viața. Așa cinstită tocmeală însă nu se
potrivia cu planurile lui Li Hung Ciang nici
cu ale curții de la Peking, cari vedeau,
unul o piedică pentru liniștia sa înaltăre
spre omnipotență, ear' cealaltă, un pericol
numai amēnat acum. De aceea, nesocotind
cuvântul de onoare al lui Gordon dat căpi-
tanilor, Li Hu Ciang omorî mizelește pe în-
vinșii. Englezul, revoltat de arăta infamie,
alergă în cortul șefului său cu revolverul
înțins ca să-l zdrobească creierii, ca unul
cane turbat. Dar, ia-l de unde nu-l! Fu-
gise vicelanul Chinez, știind bine ce-l a-
ștepta din partea Europeanului. Ceea-ce n'a
oprit însă de loc pe Gordon să se împuce
cu el, frătește, peste cinci spre-zece ani,
când un războiu cu Rusia bătea la porțile
Chinei, ear' interesul Angliei era, să n'o
lase pradă acestei puteri, deopotrivă primej-
dicioasă pentru ele amēdouă.

Li-Hung Ciang e deprins a „trage pe
sfoară“ diplomația europeană. Mai acum
v're patru ani, vizitând continentul nostru,
el fu primit pretutindeni cu onoruri suve-
rane, fiecare Stat măgulindu-se cu tainica
nădejde, că va dobândi pentru sine grațiile
Chinei spre a se așeza turcește în inima
ei vastă. Mintosul diplomat însă cu zimbet
de copil naiv încasă paradele, ospetele, dis-
cursurile, darurile, strecură pe la toți, în
urechile, făgăduiele cele mai seducătoare
și — la urma urmelor, ca o cochetă îmbă-
trănită în rele, îi lasă pe toți cu buzele
umflăte...

Intors în patrie, fu, chip mai mult
de ochii lumii, disgrățiat. De alde-astea
mai pățise el, și nu se speria nici miră,
așteptându-se, dintr'o zi într'alta să-l aducă
întemplările earșii deasupra undei.

Eată-l pe Li Hung-Ciang din nou la
meidan, viguros ca niciodată, ciapcân ca
tot deuna.

Vom vedé, acum, ce șurupuri chi-
nezesti va mai învêrți el, de nu cum va
i-se va infunda și lui, ca ori-cărei vulpi
diplomate.

— Una la zi. —

Se pare că biroul enciclopedic din
Sibiu își împrumută colaboratorii și „Tele-
grafului“. Astfel, în nrul din urmă al ace-
stui destul de „autorizat“ ziar aflăm un
raport despre examenul dela școala elemen-
tară de fete a „Reuniunii femeilor române
din Sibiu“. În raport citim următoarele:

„Examenele s'au desvoltat în adevărat
delicia“...

O, deliciosule „Gelehrter“, cum scoți
tu lucruri delicioase chiar și de sub mâna
lui Iliel!

Noutăți

Arad, 2 Iulie 1900.

Aniversarea Împăratului-rege
Francisc Iosif. Joi a fost la Schön-
brunn pentru începerea serbărilor or-
ganizate cu prilegiul aniversării a
70 a nașterii Împăratului-rege o fru-
moasă retragere de torțe și cu sere-
nade făcută de societatea veteranilor.
Maj. Sa înconjurat de membrii fami-
liei imperiale și de înalții demnitari
a ascultat din balconul castelului pro-
ducțiunea celor cinci mii de cântă-
reți. S'a scoborit apoi în stradă, unde
manifestația compusă din 30.000 de
persoane, a defilat. Corpul diplomatic
a asistat la această serbare dela o
tribună. Mulțimea era imensă.

Pentru candidații de notari. Ministrul-
president Szell, ca ministru de interne, a
adresat autorităților comitatense din țeară
un cercular, în care vestește, că toți acei
candidați de notari comunali și cercuali,

cari vor să-și facă examenul, pot încă să
și-l facă după sistemul vechiu până la 1-a
Septembrie a. c., când vor intra apoi în
practică noile cursuri de învățământ ad-
ministrativ. Prin această dispozițiune mi-
nistrul vrea să dea prilegiu încă acelor
candidați, cari au mai puțină cualificațiune,
dar' au înclinare pentru serviciul admini-
strativ, ca să intre în cariera de notari
înainte de introducerea noului sistem.

Examenele la institutul pe-
dagogic-teologic din Caransebeș
s'au început Lunea trecută. Exame-
nele sunt conduse de Prea Sfinția Sa
domnul Episcop diecesan Nicola Popea
și de Prea Cuvioșia Sa domnul archi-
mandrit Filaret Musta. Examenele,
vizitate în acest an și de înalt Prea
Sfințitul Metropolit-Primate Iosif Gheor-
ghian, de suita Sa și de alți distinși
și numeroși oaspeți, decurg foarte
bine. Azi, Luni, este ultima zi de
examen, ear' mâne, Marți, va fi în-
cheierea anului școlar.

Dr. Ioan Cherocheș, unul dintre cei
mai distinși bărbați din generația mai tin-
eră a noastră, și-a deschis cancelarie ad-
vocatărie în Dej.

Îl dorim tot succesul și îl felicităm
călduros.

Emigranții ovrei escroci. N'ar fi ovrei,
dacă n'ar încerca escrocherie în ori-ce
dravere și cu ori-ce prilegiu. Ear emigra-
ții ovrei din Români sunt dintre cei mai
veritabili — perciunați! Ei caută să escro-
cheze cel puțin pe — coreligionarii lor! Ast-
fel întâiu de toate au scos șvonul, că sunt
perciuniți, alarmând Europa cu o mineiună
infamă. Acum „Nagyvárad“ aduce știrea că
la comunitatea ovreiască din Oradea-Mare
a sosit o cerere telegrafică prin care „emi-
grații“ ajunși la Cluj cu trenul accelerat, cer
ajutor, că alt-fel nu pot să călătorească
mai departe.

O îndrăzneală escrocherie. Pentru că
dacă n'aveau bani, n'aveau decât să meargă
până la Rotterdam cu vaporul românesc,
care-l ducea gratis! A doua: nici n'au fost
lăsați să plece din țeară până ce n'a ară-
tat fie-care banii necesari călătoriei.

Le vine însă mai cu plăcere perciu-
naților să meargă cu tren accelerat și să fa-
că popasuri cu banchete pe unde trec, jă-
luindu-se, între pahare, de miseria în care
ar fi ajunși.

De data asta însă escrocheria este atât
de îndrăzneală, că însuși „Nagyvárad“ scrie:
„E fapt, că telegrama (prin care pretind ajuto-
r) chiar și în stul comunității israelite a
produs mare resens“.

Cu tot resensul însă, bani s'au adu-
nat și ca mâne perciunații de șerați ce
sunt, se vor plimba prin expoziția dela Pa-
ris, unde vor căuta să facă alte escrocherii!

Imnele sfintei liturgii. Musica no-
astră bisericească de sigur are să câștige
mult prin o nouă publicațiune a „lui Gavril
Musicescu“, șef al corului metropolitan din
Iasi și profesor de armonie la conservatorul
de acolo. Publicațiunea are o extensiune
de 203 pagini și poartă titlul „Imnele
sfintei liturgii“ pentru cor mixt și piano.
Toate fac parte din repertoriul eclesiastic
al corului metropolitan din Iasi, având și
aprobarea sf. sinod al bisericii autocefale
ortodoxe române. Între altele aici se cîntă
și imnul „Heruvic“, care s'a cântat de
capela sinodala din Moscva cu ocazia con-
certului dat în palatul guvernatorului Mos-
cvei, marele duce Sergiu Alexandrovici, la
25 Iulie 1898, în onoarea regelui Carol I
al României, în călătoria sa prin Rusia,
prezum și în catedrala Cremlinului, în pre-
sența împăratului Rusiei Nicolae II și a
familiei imperiale la 16 August 1898. Azi
imnul acesta, spune nota autorului, face
parte din repertoriul celor mai multe coruri
din Petersburg, Moscva, Kiev etc. După
imnele liturgiei urmează câteva concerte:
„Cine se va sui“, „Înoiește-te, noule Ieru-
salime“, „La Nașterea Domnului“, „La În-
vierea Domnului“. Este și un apendice,
care conține cântările: „Crucei tale“, câteva
tropare, în sfârșit „Prohodul Mântuitorului“.
Volumul tipărit frumos e precedat de port-
retul autorului. Repertoriul e cu toate
căldura această publicațiune choriurilor no-
astre vocale de pretutindeni. De vânzare
la autorul în Iasi, preț 12 lei.

Rusismul în Constantinopol. În 29
Iunie n. s'a sfințit în capitala Turciei noua
biserica rusească a claustrului „Sfântul An-
drei“, aparținător muntelui Athos. La ac-
tul sărbătoreț al sfințirii au luat parte:
ambasadorul rusesc Sinoviev, mai mulți mem-
bri ai ambasadei, comandantul flotei ru-
sești din Marea-mediterană, reprezentând pe
marele duce Alexei, comandantul suprem al
marinei ruse, mai mulți ofițeri ruși, repre-
sentanții claustrului grecesc etc. Actul sfin-
țirii a fost săvârșit de patriarhul Ioachim
III, asistat de numeroși cler rusec și gre-
cesc.

Ovrei nerușinați Ziarul ovreesc din Viena,
„Neue Freie Presse“, într'un număr mai nou,
publică un articol, în care face comentarii
pline de amărăciune în contra României, cu
privire la tratamentul Ovreilor.

În acest articol se spune între altele,
că lucrătorii ovrei nu sunt lăsați să plece
din România decât după ce iscălesc un act,
în care declară, că sunt vagabonzi; alt-fel
ei sunt arestați.

Eată cum știe presa ovreiască străină
să trateze ospitaliera Românie.

„Ce-i ceriul?“, o lucrare știin-
tifică alui Camille Flammarion, a fost
tradusă în românește (Colecțiunea
„Benvenisti“) de dl B. Marian. În
text sunt și figurii, precum se dă și
portretul autorului. Cine știe ori a
auzit de fermecătoarele scrieri ale
lui Flammarion, negreșit va căuta să-și
procure această carte. Se găsește la
Librăria Benvenisti, Craiova (Româ-
nia). Prețul 1 leu 50 bani.

O mare escrocherie ovreiască în Ame-
rica. În America-de-Nord s'a dat de urmele
unei strașnice asociațiuni jidovești, care
a escrocat publicul din Statele-Unite cu 4
milioane dolari, vinzând niște losuri fictive
belgiane cu premii mari.

Guvernul belgian a aflat de această
escrocherie dela ambasadorul său din Was-
hington și a cerut guvernului Statelor-
Unite să urmărească banda de escroci.

Un mort înviat. Un cas unic în felul
său s'a petrecut zilele trecute într'o comună
din comitatul Bihorului. Un țăran bogat din
acea comună, George Gaia, murise. Toste
rudeniile și multă lume merseră la casa
mortului; au trimis în satul vecin după
preot să săvârșească înmormântarea, dar'
preotul n'a putut merge în acea zi, și ast-
fel mortul a rămas încă o noapte pe cata-
falca, ear' oamenii îl privegheau în odaia ve-
cină. Cătră miezul nopții s'a auzit ceva sgo-
mot suspect în odaia mortului. Câți va fe-
ciorii mai curajosi s'au sculat dela masă
să vadă, ce e în odaia vecină. De-odată ușa
se deschide și eată — mortul, învîli în haina
lui albă! Între cei dela masă se produse o
spaimă mare. Mulți se ascunseră sub masă,
ear' alții fugiră afară. George Gaia înțelese
îndată situația și le zise: „Nu vă temeți!
Eu nu fac rău nimănui. Am înviat, și acum din
nou voui trăi!“ Cu aceste cuvinte el, ca tată
de familie, ocupă locul de frunte la masă.
Rudele și cunoscuții prinseră pe înecul eu-
ragiu și se așezară și ei la masă, apoi l'au
invitat și pe el să bea și să le vorbească,
ce a văzut în ceea-talta lume. Mortul înviat
n'a așteptat multe întbiate și a început a-și
petrece cu cei ce l'au privegheat. Până aci
petrecerea fu veselă, —dar îndată se întoarse
spre întristare. Nevasta lui Gaia adică n'a
fost în casă, când bărbatul ei s'a trezit din
moartea aparentă. Ea acum veni acasă din
vecini și când păși în odaie — spre mirarea
ei, își vede bărbatul în fruntea mesei, îm-
brăcat în hainele de mort, cum tocmă tră-
gea la masea dintr'un pahar. Sărmana fe-
meie, când văzu acest spectacol, tipă pu-
ternic și căzu la pământ... Când în ziua
următoare sosi preotul, într'adevăr găsi un
mort, dar nu pe acela, pentru care a fost
chemat. El înmormentă adică pe sărmana
femeie, care murise de spaimă. Casul îl
povestește ziarul „Budapesti Hirlap“.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor: Ioan Russu Sirianu.

